

Končno poročilo prve faze raziskave: **REZULTATI ANKETE O DELU NA DOMU V ČASU PRVEGA VALA COVID-19**

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za gradbeništvo in geodezijo*

Opredelitev prostorskih pogojev za organizacijo dela na domu v obdobju pred, med in po epidemiji s COVID-19:

Rezultati ankete o delu na domu v času prvega vala Covid-19

Končno poročilo prve faze raziskave

Raziskovalni program ARRS: Geoinformacijska infrastruktura in trajnostni prostorski razvoj Slovenije

Evidenčna številka: P2-0227

Kratek opis programa dela: Opredelitev prostorskih pogojev za organizacijo dela na domu v obdobju pred, med in po epidemiji s COVID-19

Organizacija: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (UL FGG)

Člani projektne skupine: doc. dr. Alma Z. Lamovšek
doc. dr. Gregor Čok
viš. pred. dr. Mojca Foški
asist. dr. Gašper Mrak
Jana Breznik, mag. prost. Načrt.

Raziskavo finančno podpira Javna agencija RS za raziskovalno dejavnost v okviru povečanega financiranja raziskovalnega programa P2-0227 Geoinformacijska infrastruktura in trajnostni prostorski razvoj Slovenije v zvezi s pandemijo Covid 19.

Vodja programa:

prof. dr. Bojan Stopar

VSEBINA

Kazalo preglednic	5
Kazalo slik	6
1. UVOD	7
2. METODE	8
3. REZULTATI	8
3.1. Demografski, zaposlitveni in gospodinjiski status anketirancev	8
3.2. Bivanjski status anketirancev	12
3.3. Delo od doma v času prvega vala COVID-19	13
4. ZAKLJUČEK	21
5. VIRI IN LITERATURA	22

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Splošni podatki o anketirancih	9
Preglednica 2: Zaposleni in samozaposleni - preglednica dejavnosti po SKD	10
Preglednica 3: Velikost gospodinjstev in razmere v le-teh	11
Preglednica 4: Bivanjski status anketirancev	13
Preglednica 5: Osnovne informacij o obliki zaposlitve v času COVID -19 (samo zaposleni in samozaposleni)	15
Preglednica 6: Prostor, v katerem so anketiranci izvajali delo od doma	15
Preglednica 7: Število gospodinjstev, ki je poleg anketiranca delalo ali se izobraževalo od doma	16
Preglednica 8: Ocena ustreznosti delovnega prostora in tehnične opreme.	17
Preglednica 9: Ocena ustreznosti organizacije dela in medsebojnih odnosov med izvajanjem dela od doma	18
Preglednica 10: Kaj so zaposleni (in samozaposleni) anketiranci pogrešali v času dela od doma	19
Preglednica 11: Ocena ustreznosti dela od doma (zaposleni in samozaposleni, ki so delali od doma)	20

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež anketirancev po spolu	9
Slika 2: Število anketirancev po starostnih skupinah	9
Slika 3: Delež anketirancev glede na najvišjo doseženo stopnjo izobrazbe	9
Slika 4: Število anketirancev glede na zaposlitveni status	10
Slika 5: Delež zaposlenih v posameznem sektorju	10
Slika 6: Število zaposlenih v kvartarnem sektorju po posameznih dejavnostih	11
Slika 7: Delež anketirancev po številu članov v gospodinjstvu	12
Slika 8: Anketiranci in prisotnost otrok v gospodinjstvu	12
Slika 9: Delež otrok po posamezni izobraževalni stopnji v gospodinjstvih z otroki	12
Slika 10: Delež anketirancev po tipu naselja bivanja	12
Slika 11: Delež anketirancev po tipu stavbe bivanja	12
Slika 12: Število anketirancev po oceni deleža opravljenih obveznosti dela od doma v času epidemije in izven le-te	14
Slika 13: Delež opravljenih obveznosti od doma v času prvega vala epidemije in izven obdobja razglašene epidemije	14
Slika 14: Delo od doma izven obdobja razglašene epidemije	14
Slika 15: Uporaba prostora za delo od doma	15
Slika 16: Ocena ustreznosti delovnega prostora in tehnične opreme	17
Slika 17: Ocena ustreznosti organizacije dela in medsebojnih odnosov med izvajanjem dela od doma	18
Slika 18: Prostori, ki so jih anketiranci pogrešali v času COVID -19	19
Slika 19: Porazdelitev ocen ustreznosti delovnih pogojev dela od doma	20

1. UVOD

Katedra za prostorsko planiranje, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, v okviru programa Geoinformacijska infrastruktura in trajnostni prostorski razvoj Slovenije raziskuje aktualen in dolgoročno pomemben projekt na temo dela od doma. V okviru tega projekta v času vsakega izmed valov epidemije pripravimo anketni vprašalnik, s katerimi želimo preveriti oceno izvedbe dela od doma in prostorskih pogojev, ki jih imajo zaposleni, ki delajo od doma. V tem poročilu so prikazani rezultati ankete izvedene v 1. valu koronavirusa, ki je bila izvedena pomladi 2020. To je bilo v času, ko je bilo večini delojemalcev v Sloveniji skladno z omejitvami, ki jih je povzročila razglasitev epidemije predpisano delo od doma (v kolikor je narava dela to omogočala). Primarni kanal za razpošiljanje anketnega vprašalnika je bil seznam poštnih naslovov zaposlenih na Univerzi v Ljubljani, kar se odraža tudi pri rezultatih ankete. Anketo smo, da bi dobili čim več odgovorov delili tudi preko drugih kanalov (družabna omrežja, ...).

Odgovore na prvo anketo, ki jo je v celoti izpolnilo 1.895 anketirancev, smo podrobneje proučili po posameznih vprašanjih. Odgovori na vprašanja so predstavljeni v tem poročilu.

Rezultati ankete kažejo na razmeroma dobro in hitro prilagoditev zaposlenih na delo od doma, ki se izkazuje za precej učinkovito predvsem v povezavi z za krizne razmere ugodno stanovanjsko strukturo, kjer pretežen del slovenskega prebivalstva živi v hišah, ki omogočajo večjo prostorsko prilagodljivost. Nakazujejo pa tudi, da na delo od doma pomembno vplivajo tudi družinske razmere in morebitno izobraževanje od doma, ki smo mu bili priča v času zaprtja države v 1. valu koronavirusa.

2. METODE

V času 1. vala koronavirusa (pomlad 2020) smo preko spletne aplikacije 1ka izdelali anketo v slovenskem jeziku, ki smo jo nato delili med zainteresirano javnost. Anketa je bila sestavljena iz 24 vprašanj. Pomembna lastnost ankete je bila, da anketiranci niso vedno odgovorili na vsa vprašanja, pač pa smo anketo prilagodili tako, da smo s pomočjo pogojnih (if) stavkov nadzirali potek vprašanj glede na odgovore anketirancev. Anketa tako ni bila namenjena samo eni ciljni publiki (npr. zaposlenim, ki delajo od doma), pač pa smo jo razdelili neodvisno od statusa anketiranca in posledično pridobili tudi druge pomembne informacije o populaciji (izguba zaposlitve zaradi koronavirusa, ipd.). Anketa je bila sestavljena iz vprašanj različnih tipov (zaprti, kombinirani, odprti tip in vprašanja z mersko lestvico).

Opozoriti je treba tudi na opredelitev sektorjev dejavnosti, ki smo jih glede na razvrstitev po Standardni klasifikaciji dejavnosti (v nadaljevanju SKD; SKD 2010) združili po sektorjih dejavnosti na podlagi lastne razporeditve (Čok et al., 2020):

- primarni sektor (kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo, rudarstvo, nafta in plin),
- sekundarni sektor (proizvodnja -predelava in gradbeništvo),
- terciarni sektor (vse storitve, ki niso splošnega pomena, tudi informacijsko komunikacijske tehnologije, promet, trgovina, turizem) in
- kvartarni sektor (storitve splošnega pomena (ESPON SeGI, 2013): javna uprava zdravstvo, sodstvo, kultura, izobraževanje, znanost, socialno skrbstvo).

Za potrebe tega poročila smo izdelali analizo odgovorov na anketna vprašanja, poglobljeno analizo pa pripravili za objavo v ustreznih znanstvenih revijah. Podatke smo obdelali s programom SPSS.

3. REZULTATI

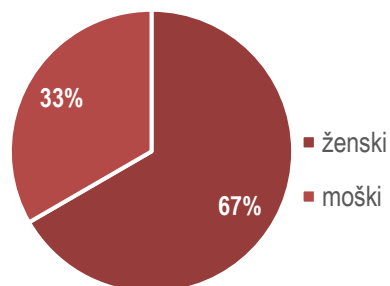
3.1. Demografski, zaposlitveni in gospodinjski status anketirancev

Anketo je izpolnjevalo 2.031 anketirancev, od tega je bilo v celoti izpolnjenih 1.895 anketnih vprašalnikov. Anketni vprašalnik je izpolnilo 1.263 žensk in 632 moških (slika 1). Prevladovali sta starostni skupini od 27-44 let in 45-64 let (slika 2). Kar 89 % anketirancev ima dokončano vsaj višjo šolo ali fakulteto (slika 3). Splošni demografski podatki so prikazani v preglednici 1.

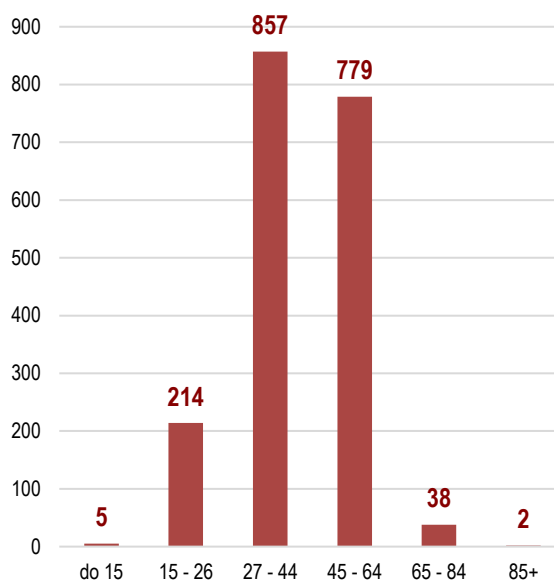
Med statusom anketirancev prevladuje odgovor zaposlen (86,2 %) (slika 4). Anketiranci s statusom zaposleni ali samozaposleni so pretežno zaposleni v terciarnem (17,8 %) in kvartarnem sektorju (76,7 %) (slika 5). Glede na področje dela, med zaposlenimi v kvartarnem sektorju, pa prevladujejo zaposleni v dejavnosti izobraževanja (78,3 %) in v javni upravi (16,3 %) (slika 6). Pri tem se zavedamo, da so rezultati odvisni tudi od načina razpošiljanja ankete, kar pomeni, da drugih zaposlenih v terciarnem sektorju, ki so prav tako delali do doma, morda nismo dosegli. Podrobnejši rezultati s področja zaposlitve so predstavljeni v preglednici 2.

Preglednica 1: Splošni podatki o anketirancih

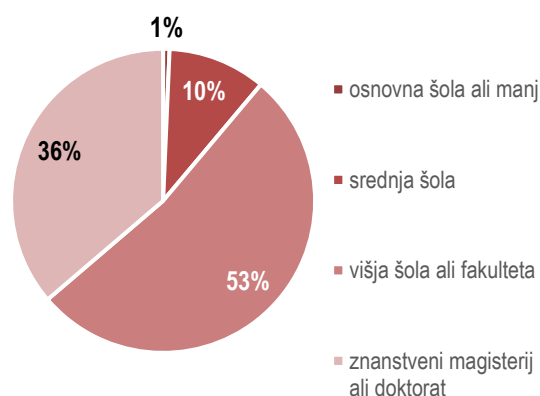
		Frekvenca	Delež (%)
Spol	Ženska	1263	66,6
	Moški	632	33,4
	Skupaj	1895	100
Starost	do 15	5	0,3
	15 - 26	214	11,3
	27 - 44	857	45,2
	45 - 64	779	41,1
	65 - 84	38	2
	85+	2	0,1
	Skupaj	1895	100
Dokončana stopnja izobrazbe	Osnovna šola ali manj	13	0,7
	Srednja šola	198	10,4
	Višja šola ali fakulteta	997	52,6
	Znanstveni magisterij ali doktorat	687	36,3
	Skupaj	1895	100
Trenutni status anketiranca	Učenec	6	0,3
	Dijak	6	0,3
	Študent	156	8,2
	Samozaposlen	48	2,5
	Zaposlen	1.633	86,2
	Brezposeln	19	1,0
	Gospodinja	4	0,2
	Upokojenec	22	1,2
	Kmetovalec	1	0,1
	Skupaj	1895	100

Slika 1: Delež anketirancev po spolu (n = 1.895)

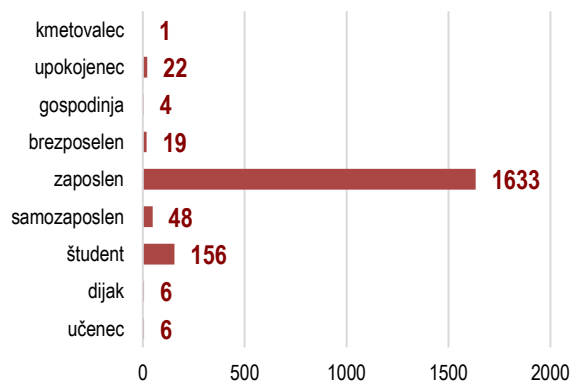
Slika 1: Število anketirancev po starostnih skupinah (n = 1.895)

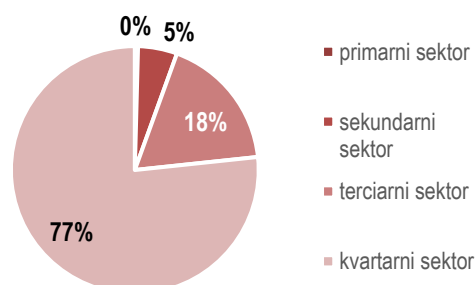
Slika 3: Delež anketirancev glede na najvišjo doseženo stopnjo izobrazbe (n = 1.895)

Preglednica 2: Zaposleni in samozaposleni glede na lastno razvrstitev dejavnosti po SKD v štiri sektorje dejavnosti

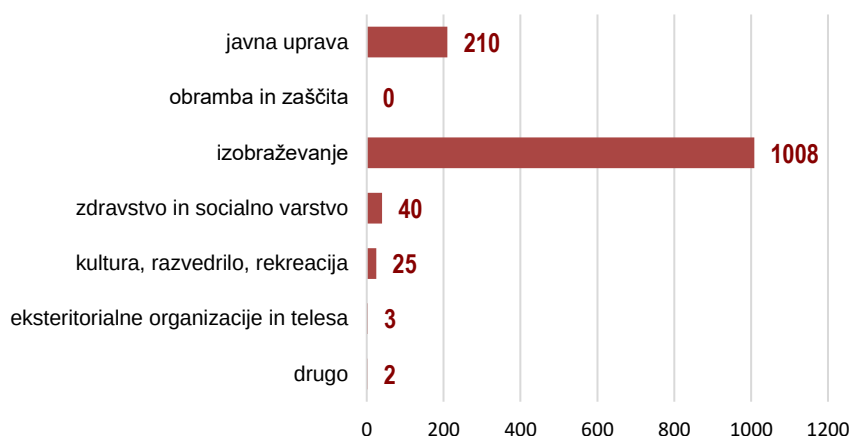
Zaposlitev glede na sektor dejavnosti	Dejavnosti po SKD	Frekvenca	Delež (%)
Primarni sektor	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	7	100
	Skupaj	7	0,4
Sekundarni sektor	Industrija	36	42,4
	Predelovalne dejavnosti	4	4,7
	Gradbeništvo	45	52,9
	Skupaj	85	5,1
Terciarni sektor	Oskrba z električno energijo	3	1
	Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	8	2,7
	Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	9	3
	Promet in skladiščenje	4	1,3
	Gostinstvo	5	1,7
	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	49	16,3
	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	13	4,3
	Poslovanje z nepremičninami	3	1
	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	180	59,8
	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	27	9
	Skupaj	301	17,8
Kvartarni sektor	Javna uprava	210	16,3
	Obramba in zaščita	0	0,0
	Izobraževanje	1008	78,3
	Zdravstvo in socialno varstvo	40	3,1
	Kultura, razvedrilo, rekreacija	25	1,9
	Eksteritorialne organizacije in telesa	3	0,2
	Drugo	2	0,2
	Skupaj	1.288	76,7
Skupaj vsi sektorji		1.681	100

Slika 4: Število anketirancev glede na zaposlitveni status
(n = 1.895)

Slika 5: Delež zaposlenih v posameznem sektorju
(n = 1.681)

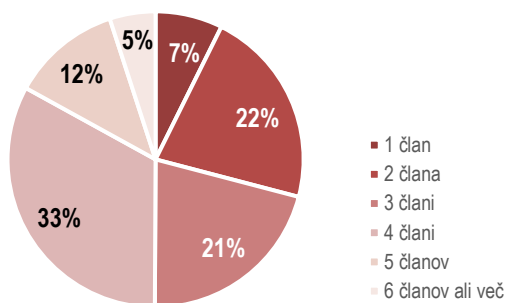

Slika 6: Število zaposlenih v kvartarnem sektorju po posameznih dejavnostih (n = 1.288)

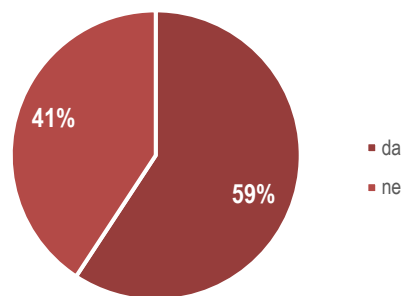
Vsi anketiranci so se izrekli glede števila članov v gospodinjstvu in njihovih družinskih razmerah (prisotnost otrok in status njihovih otrok, v kolikor živijo v istem gospodinjstvu). Največ anketirancev je odgovorilo, da v njihovem gospodinjstvu živijo 4 člani (33 %), sledijo gospodinjstva z dvema (22 %) ali tremi člani (21 %) (slika 7). Med anketiranci živi 59,3 % vprašanih v skupnem gospodinjstvu z otroki (slika 8). Med temi živi največ vprašanih v skupnem gospodinjstvu z osnovnošolci (45 % vseh otrok vpisanih v preglednico 3) in predšolskimi otroki (19 %) (slika 9). Podrobnejši odgovori s področja velikosti in razmer v gospodinjstvu so razvidni v preglednici 3.

Preglednica 3: Velikost gospodinjstev in razmere v le-teh

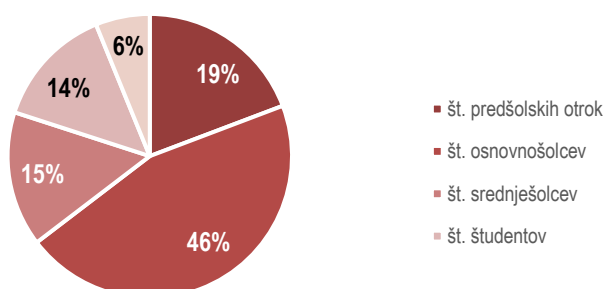
		Frekvenca	Delež (%)	Skupno št. otrok v gospodinjstvu po posamezni izobraževalni stopnji	Št.	Delež (%)
Št. članov v gospodinjstvu	1 član	139	7,3	/		
	2 člana	412	21,7			
	3 člani	398	21,0			
	4 člani	624	32,9			
	5 članov	227	12,0			
	6 članov ali več	95	5,0			
Prisotnost otrok v gospodinjstvu	da	1123	59,3	Št. Predšolskih otrok	427	19
				Št. Osnovnošolcev	1007	45
				Št. Srednješolcev	341	15
				Št. Študentov	307	14
				Št. Otrok, ki se ne šolajo več	137	6
				Skupaj	2219	100
	ne	772	40,7	/		

Slika 7: Delež anketirancev po številu članov v gospodinjstvu (n = 1.895)

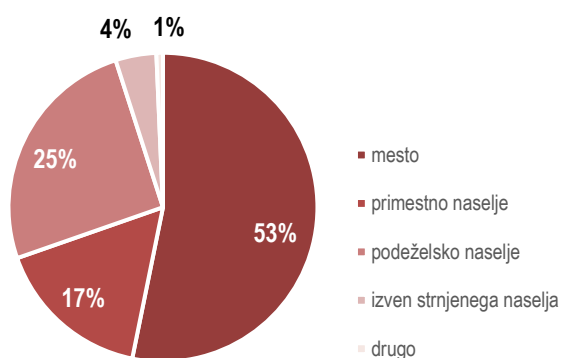
Slika 8: Anketiranci in prisotnost otrok v gospodinjstvu (n = 1.895)

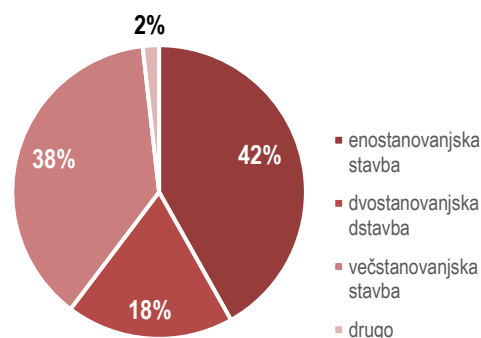
Slika 9: Delež otrok po posamezni izobraževalni stopnji v gospodinjstvih z otroki (n = 1.123)

3.2. Bivanjski status anketirancev

Vsi anketiranci, ne glede na status zaposlitve, so odgovarjali na vprašanje o tipu naselja in stavbe, kjer živijo in bivajo. Prevladujoč tip naselja je mesto (53,2 %), ki mu sledita podeželsko naselje (25,4 %) in primestno naselje (16,5 %) (slika 10). Anketiranci živijo pretežno v enostanovanjskih stavbah (41,8 %), dvostanovanjskih stavbah (18,5 %) ali stanovanju v večstanovanjski stavbi (37,9 %) (slika 11). Podrobnejši podatki o bivanjskem statusu anketirancev so razvidni v preglednici 4.

Slika 10: Delež anketirancev po tipu naselja bivanja (n = 1.895)

Slika 112: Delež anketirancev po tipu stavbe bivanja (n = 1.895)

Preglednica 4: Lokacija bivanja anketirancev

		Frekvenca	Delež po tipu naselja (%)
Tip naselja	Mesto	1008	53,2
	Primestno naselje	312	16,5
	Podeželsko naselje	481	25,4
	Izven strnjenegega naselja (hiša na samem, zaselek)	81	4,3
	Vinogradniško območje	7	0,4
	Počitniško območje	6	0,3
	Drugo	0	0,0
	Skupaj	1.895	100,0
Tip stavbe	Enostanovanjska stavba	793	41,8
	Dvostanovanjska stavba	350	18,5
	Večstanovanjska stavba	718	37,9
	Stavba ali stanovanje z registrirano poslovno dejavnostjo	27	1,4
	Počitniški objekt	5	0,3
	Namestitveni objekt	1	0,1
	Drugo	1	0,1
	Skupaj	1.895	100,0

3.3. Delo od doma v času prvega vala COVID-19

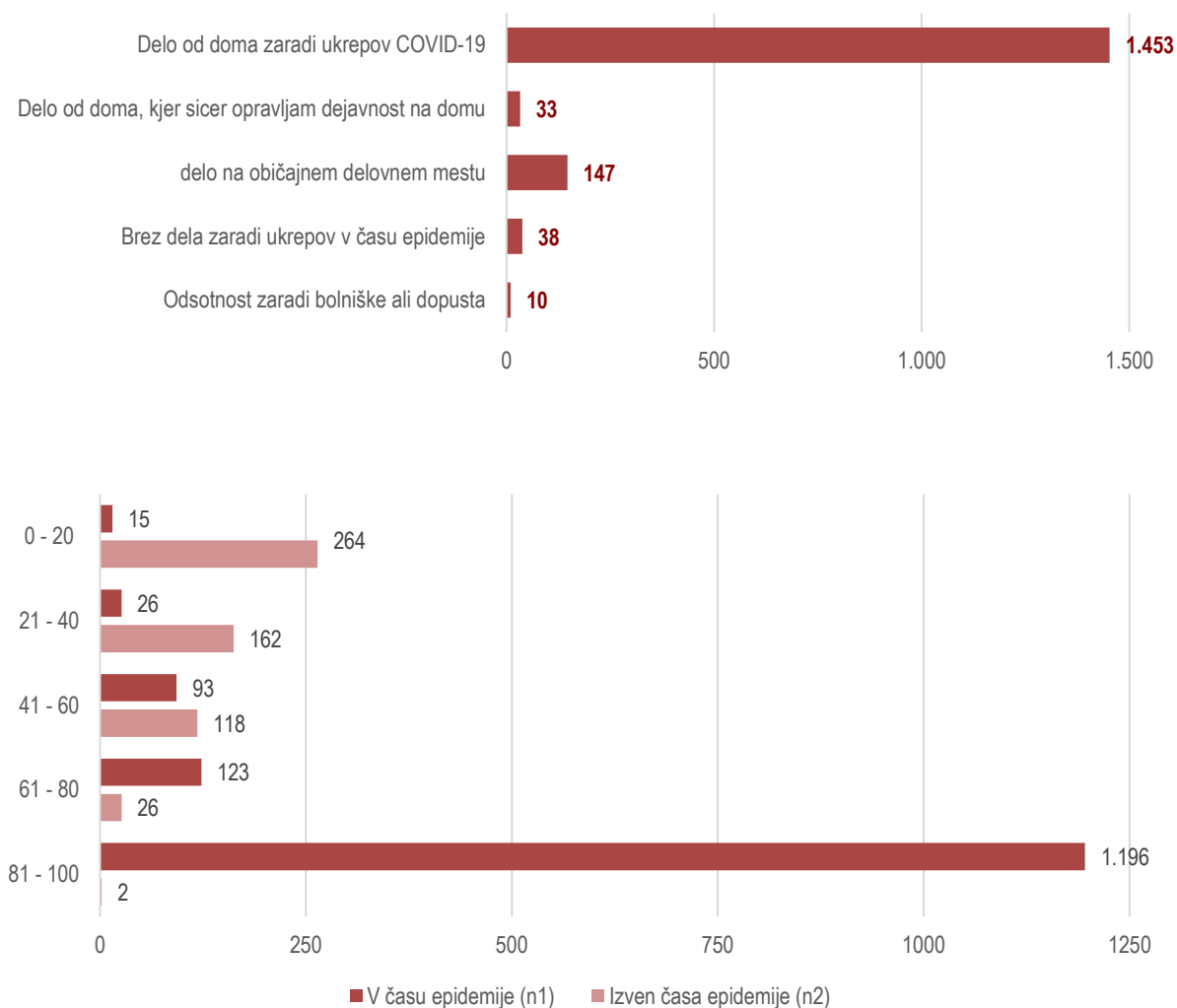
Anketirance, ki so se opredelili kot zaposleni ali samozaposleni, smo povprašali o načinu izvajanja dela od doma v 1. valu koronavirusa (pomladi 2020). Razen prvega vprašanja, ki se nanaša na celoten vzorec zaposlenih, bodo v nadaljevanju predstavljeni rezultati samo za zaposlene, ki so podali odgovor, da so bili zaradi ukrepov Covid -19 primorani delati od doma.

Med epidemijo je kar 86,4 % (1.453) anketirancev delalo od doma, zato ker so bili v to primorani, 2 % jih že sicer delo opravlja na domu, kjer imajo registrirano poslovno dejavnost, 8,7 % pa jih je delo še dalje opravljal na običajnem delovnem mestu pri svojem delodajalcu (slika 12). Od anketirancev, ki so delali od doma je kar 82,3 %, od doma opravilo več kot 80 odstotkov svojih mesečnih delovnih obveznosti (kar 65,8 % jih je odgovorilo, da so od doma opravljali vse delovne obveznosti), pri čemer jih je 39,4 % del obveznosti opravlja od doma tudi sicer v obdobju brez epidemije (slika 14). Aritmetična sredina¹ odgovorov ocene deleža dela od doma v času epidemije znaša 91,4 %, mediana² pa dosega 100 %, kar pomeni, da več kot polovica vprašanih od doma opravlja vse službene obveznosti (slika 13). Izven obdobja epidemije tisti, ki delajo od doma povprečno od doma opravijo 29,8 % vseh službenih obveznosti (mediana je 25 %).

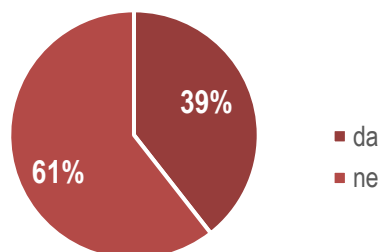
¹ Aritmetična sredina je ena izmed srednjih vrednosti. Aritmetična sredina je kvocient med vsoto vseh vrednosti in številom enot v množici. Za aritmetično sredino se pogosto uporablja tudi izraza povprečje in povprečni rezultat. Za izračun aritmetične sredine potrebujemo numerično spremenljivko (Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja, 2008-2009).

² Mediana je srednja vrednost, ki razdeli po velikosti urejene podatke o kaki spremenljivki na dve, po številu enaki polovici (Slovenski medicinski slovar, 2012-2020).

Slika 123: Število anketirancev po oceni deleža opravljenih obveznosti dela od doma v času epidemije in izven le-te (n = 1.681)

Slika 134: Delež opravljenih obveznosti od doma v času 1. vala epidemije in obdobja razglašene epidemije (n1 = 1.453, n2 = 532)

Slika 14: Delo od doma izven obdobja razglašene epidemije

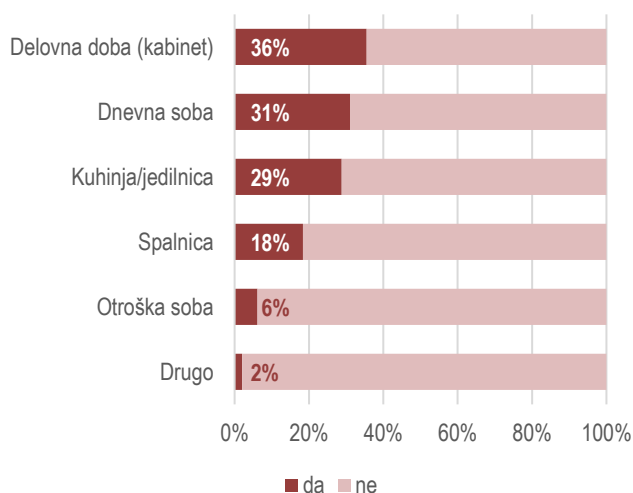
Preglednica 5: Osnovne informacij o obliki zaposlitve v času COVID -19 (samo zaposleni in samozaposleni)

Oblike dela v času epidemije			Ocena deleža mesečnih delovnih obveznosti, opravljenih od doma				
	Frekvenca	Delež (%)	Ocenjen delež	V času epidemije		Izven časa epidemije	
				Frekvenca	Delež (%)	Frekvenca	Delež (%)
Delo od doma zaradi ukrepov COVID-19	1.453	86,4	0 - 20	15	1,0	264	46,2
			21 - 40	26	1,8	162	28,3
			41 - 60	93	6,4	118	20,6
			61 - 80	123	8,5	26	4,5
			81 - 100	1.196	82,3	2	0,3
			Skupaj	1.453	100,0	572	100
Delo od doma, kjer sicer opravljajo dejavnost na domu	33	2,0					
Delo na običajnem delovnem mestu	147	8,7					
Brez dela zaradi ukrepov v času epidemije	38	2,3					
Odsotnost zaradi bolniške ali dopusta	10	0,6					
Skupaj	1.681	100,0					

Večina je delo od doma opravljala v delovni sobi (35,5 %), v dnevni sobi (31,5 %), kuhinji oz. jedilnici (28,8 %), spalnici (18,4 %) in v otroški sobi 6,2 %. 2 % anketirancev pa je navedlo druge prostore, pri čemer so navajali hodnik med spalnicama, kletne prostore, fitnes sobo, sobo za druženje, garažo ter celo vrt in balkon (slika 15). Podrobnejši podatki o prostoru dela so prikazani v preglednici 6.

Preglednica 6: Prostor, v katerem so anketiranci izvajali delo od doma

Prostor, v katerem so anketiranci izvajali delo od doma	Frekvenca	Delež (%)
Delovna soba (kabinet)	597	35,5
Dnevna soba	450	31,0
Kuhinja/jedilnica	418	28,8
Spalnica	267	18,4
Otroška soba	90	6,2
Drugo	29	2,0

Slika 15: Uporaba prostora za delo od doma

Zaradi izostrenih razmer v času 1. vala koronavirusa so bile od 16. 3. 2020 zaprte predšolske (za nekritično infrastrukturo³) in šolske ustanove. Učenci so se v razrede začeli vračati postopoma in sicer 18. 5. 2020 (prva triada osnovnošolcev ter zaključni letniki srednjih šol), 25. 5. 2020 (preostali osnovnošolci, ter učenci posebnih programov). Preostali šolarji so izobraževanje na daljavo izvajali do konca šolskega leta (Križaj in sod., 2021). Zaradi šolanja na daljavo so se mnogi zaposleni in samozaposleni posamezniki, ki so delali od doma soočili s situacijo, ko so morali svoje delo prilagajati tudi izobraževalnemu sistemu otrok. Zgolj 39,6 % zaposlenih (in samozaposlenih), ki so delali od doma, se ni srečalo s situacijo, kjer bi se poleg njih v stanovanju izobraževal tudi otrok. Še manjši odstotek (33,5 %) je takšnih, ki si prostor niso delili z nikomer, ki bi delal od doma. Če združimo oba dva pogoja (torej tisti, ki so doma delali brez motenj drugih gospodinjstev, ki bi delali ali se izobraževali od doma) dobimo zgolj četrtno vprašanih zaposlenih (in samozaposlenih) in sicer 26,5 %. Podrobnejši podatki so prikazani v preglednici 7.

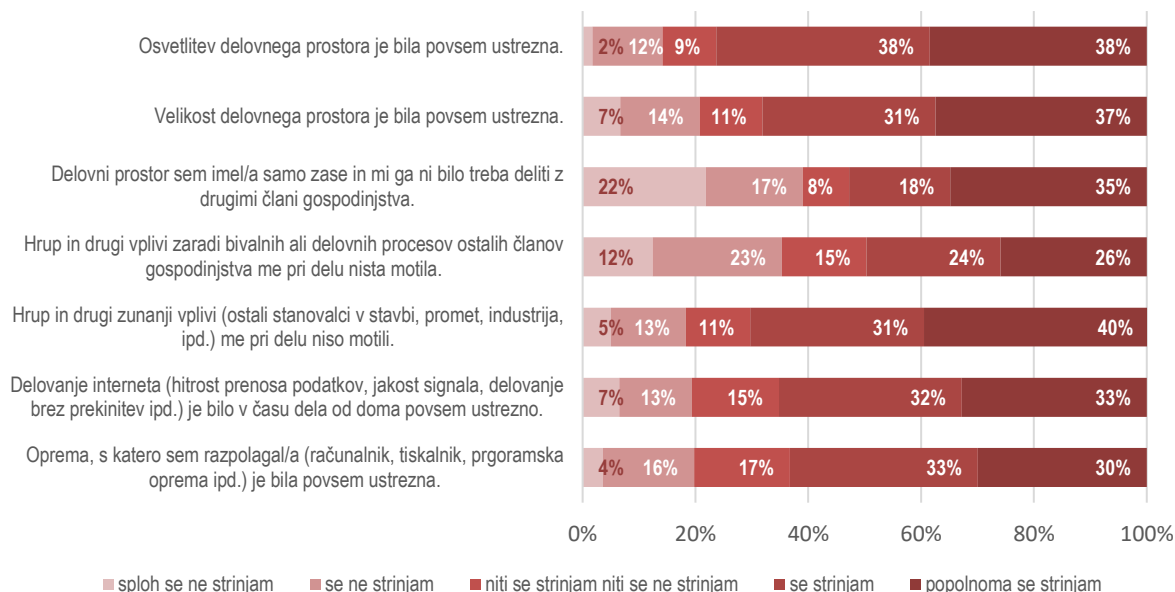
Preglednica 7: Število gospodinjstev, ki je poleg anketiranca delalo ali se izobraževalo od doma.

št. gospodinjstev članov	ki poleg anketirancev delajo od doma		ki se poleg anketirancev izobražujejo od doma	
	Frekvenca	Delež (%)	Frekvenca	Delež (%)
0	443	33,5	485	39,6
1	636	48,0	285	23,2
2	196	14,8	357	29,1
3	39	2,9	85	6,9
4	7	0,5	10	0,8
5 ali več	3	0,3	4	0,3

Zaposleni in samozaposleni anketiranci so ocenili ustreznost delovnega prostora in tehnične opreme z Likertovo lestvico med 1 in 5, pri čemer 1 predstavlja izraz »sploh se ne strinjam«, 2 »se ne strinjam«, 3 »niti se strinjam niti se ne strinjam«, 4 »se strinjam« in 5 »popolnoma se strinjam«. Anketiranci so se v največji meri strinjali s trditvami: »Osvetlitev delovnega prostora je bila povsem ustrezna.«, »Hrup in drugi zunanji vplivi (ostali stanovalci v stavbi, promet, industrija, ipd.) me pri delu niso motili.« in »Velikost delovnega prostora je bila povsem ustrezna.«, pri katerih so anketiranci v več kot 65 % izbrali najmanj kategorijo »strinjam se« (slika 16). Te kategorije imajo tudi najvišje aritmetične sredine (vse aritmetične sredine so višje od 3,75), ki so poleg preostalih podrobnejših podatkov prikazane v preglednici 8. Najnižje ocene (35 % ali več anketirancev je kot odgovor izbralo »se sploh ne strinjam« ali »se ne strinjam«) sta prejela odgovora »Delovni prostor sem imel/a samo zase in mi ga ni bilo treba deliti z drugimi člani gospodinjstva.« in »Hrup in drugi vplivi zaradi bivalnih ali delovnih

³ Nekritična infrastruktura je infrastruktura, ki ne spada pod kritično infrastrukturo Republike Slovenije. Ta je določena z Zakonom o kritični infrastrukturi (Uradni list RS, št. 75/17) kot infrastruktura, ki obsega tiste zmogljivosti, ki so ključnega pomena za državo in bi prekinitev njihovega delovanja ali njihovo uničenje pomembno vplivalo in imelo resne posledice za nacionalno varnost, gospodarstvo, in druge ključne družbene funkcije ter zdravje, varnost, zaščito in blaginjo ljudi (Zakon o kritični infrastrukturi, Uradni list RS, št. 75/17, 2017).

procesov ostalih članov gospodinjstva me pri delu nista motila.«, ki imata tudi najnižji aritmetični sredini in sicer pod 3,30.

Slika 165: Ocena ustreznosti delovnega prostora in tehnične opreme (n = 1.453)

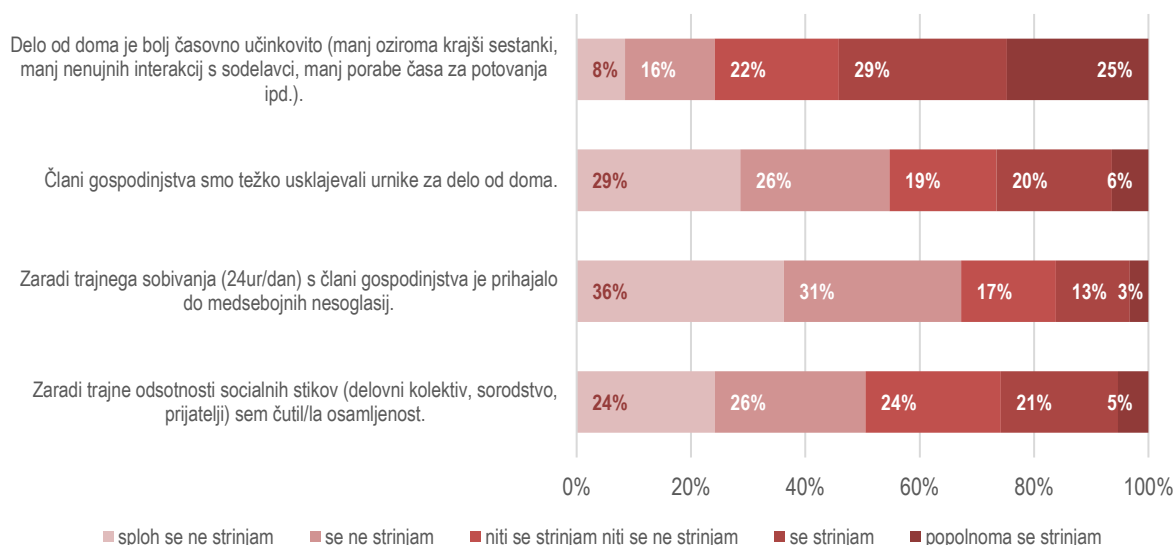
Preglednica 8: Ocena ustreznosti delovnega prostora in tehnične opreme.

Trditev	Frekvenca					Aritmetična sredina	Mediana	Modus
	1	2	3	4	5			
Osvetlitev delovnega prostora je bila povsem ustrezna.	25	181	138	550	559	3,99	4	5
Velikost delovnega prostora je bila povsem ustrezna.	97	204	162	446	544	3,78	4	5
Delovni prostor sem imel/a samo zase in mi ga ni bilo treba deliti z drugimi člani gospodinjstva.	317	250	119	261	506	3,27	4	5
Hrup in drugi vplivi zaradi bivalnih ali delovnih procesov ostalih članov gospodinjstva me pri delu nista motila.	180	333	218	345	377	3,28	3	5
Hrup in drugi zunanji vplivi (ostali stanovanjci v stavbi, promet, industrija, ipd.) me pri delu niso motili.	72	193	166	448	574	3,87	4	5
Delovanje interneta (hitrost prenosa podatkov, jakost signala, delovanje brez prekinitev ipd.) je bilo v času dela od doma povsem ustrezno.	95	187	224	471	476	3,72	4	5
Oprema, s katero sem razpolagal/a (računalnik, tiskalnik, programirska oprema ipd.) je bila povsem ustrezna.	52	235	247	484	435	3,70	4	4

S pomočjo Likertove lestvice so anketiranci odgovorili tudi na vprašanja, ki so se nanašala na organizacijo dela in medsebojnih odnosov v času dela od doma v 1. valu epidemije. Ocenjevali so med vrednostmi 1 in 5, pri čemer 1 predstavlja izraz »sploh se ne strinjam«, 2 »se ne strinjam«, 3 »niti se strinjam niti se ne strinjam«, 4 »se strinjam« in 5 »popolnoma se strinjam«. Pri tem segmentu je potrebno biti pozoren, saj je prvi stavek iz preglednice 9 pozitivno orientiran, vsi ostali pa negativno, kar pomeni, da 1. stavek predstavlja pozitivno vrednotenje z oceno 5, medtem ko ostali to počnejo z negacijo. Najbolj pozitivno vrednotena je tako pri 2., 3. in 4. stavku ocena 1. Gledano iz tega vidika tako najbolj pozitivne vrednosti prikazuje stavek »Zaradi trajnega sobivanja (24ur/dan) s člani gospodinjstva je prihajalo do medsebojnih nesoglasij.«, s katerim se ne strinja ali sploh ne strinja kar 67 % vprašanih. Sledi stavek »Člani gospodinjstva smo težko usklajevali urnike za delo od doma.«, ki prav tako dosega visok odstotek (55 %) tistih, ki se ne strinjajo ali sploh ne strinjajo. Posebej pozitivno lahko tretiramo stavek »Delo od doma je bolj časovno učinkovito (manj oziroma krajši sestanki, manj nenujnih interakcij s sodelavci, manj porabe časa za potovanja ipd.).«, saj kar 54 % vprašanih meni, da je takšno delo časovno bolj učinkovito, s tem stavkom pa se ne strinja 24 % vprašanih (preostali – 22 % so indiferentni) (slika 17).

Preglednica 9: Ocena ustreznosti organizacije dela in medsebojnih odnosov med izvajanjem dela od doma

Trditev	Frekvenca					Aritmetična sredina	Mediana	Modus
	1	2	3	4	5			
Delo od doma je bolj časovno učinkovito.	123	228	315	427	360	3,46	4	4
Člani gospodinjstva smo težko usklajevali urnike za delo od doma.	416	379	272	293	93	2,50	2	1
Zaradi trajnega sobivanja (24ur/dan) s člani gospodinjstva je prihajalo do medsebojnih nesoglasij.	526	451	241	188	47	2,16	2	1
Zaradi trajne odsotnosti socialnih stikov (delovni kolektiv, sorodstvo, prijatelji) sem čutil/la osamljenost.	351	383	344	298	77	2,56	2	2

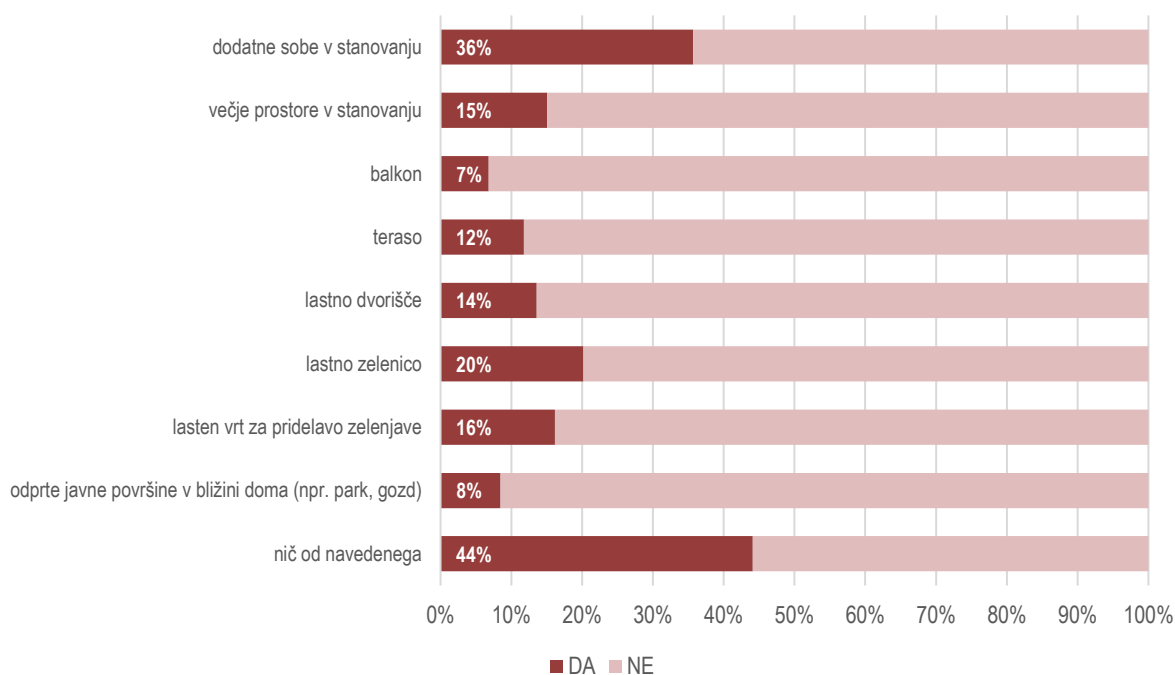

Slika 176: Ocena ustreznosti organizacije dela in medsebojnih odnosov med izvajanjem dela od doma (n = 1.453)

Zanimale so nas prostorske stiske, ki so se pojavljale zaradi dela od doma. Ugotovili smo, da so zaposleni (in samozaposleni) anketiranci pogrešali predvsem dodatno sobo v stanovanju (35,7 %), lastno zelenico (20,2 %) in vrt za pridelavo zelenjave (16,2 %). Preseneča pa podatek, da jih skoraj polovica (44,1 %) ne pogreša nič od navedenega (slika 18). Pri podrobnejši analizi konvergenčnih tabel smo ugotovili, da so dodatne prostore in navedene kategorije pogrešali predvsem tisti, ki živijo v večstanovanjskih stavbah. Dokaj velik odstotek anketirancev (8,2 %) se je odločil za odgovor drugo, vendar v odgovorih niso navajali prostorske stiske, temveč so se osredotočili bolj na potrebe po boljši informacijsko komunikacijski tehnologiji (čeprav se je eno izmed anketnih vprašanj nanašalo tudi na to), še bolj pa na pomanjkanje socialnih odnosov, pomoč pri varstvu otrok, prenehanje omejitev gibanja ipd. Podrobnejši podatki so prikazani v preglednici 10.

Preglednica 10: Kaj so zaposleni (in samozaposleni) anketiranci pogrešali v času dela od doma

Ali ste v času epidemije pogrešali:	DA		NE	
	Frekvenca	Delež (%)	Frekvenca	Delež (%)
Dodatne sobe v stanovanju	518	35,7	935	64,3
Večje prostore v stanovanju	219	15,1	1234	84,9
Balkon	99	6,8	1354	93,2
Teraso	171	11,8	1282	88,2
Lastno dvorišče	198	13,6	1255	86,4
Lastno zelenico	293	20,2	1160	79,8
Lasten vrt za pridelavo zelenjave	235	16,2	1218	83,8
Odperte javne površine v bližini doma (npr. Park, gozd)	123	8,5	1330	91,5
Nič od navedenega	641	44,1	812	55,9

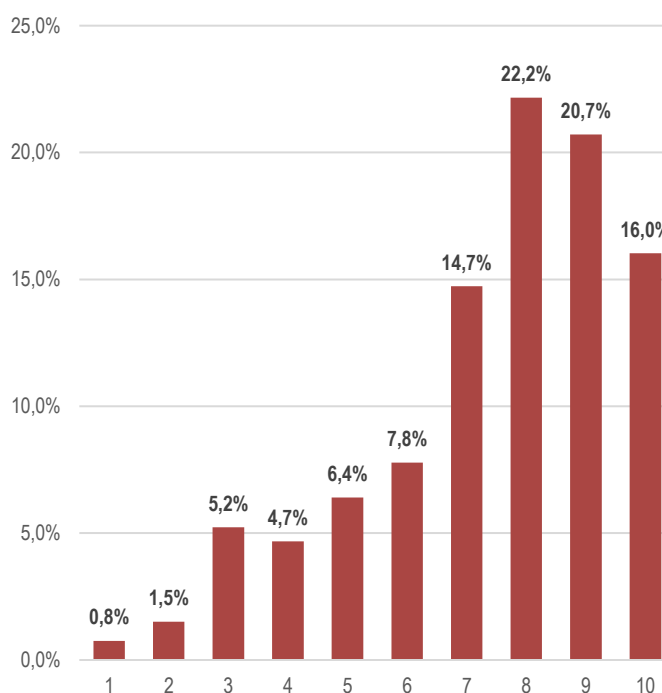

Slika 18: Prostori, ki so jih anketiranci pogrešali v času COVID -19 (n = 1.453)

Anketirance smo prosili, da ocenijo kako so splošno zadovoljni z ustreznostjo delovnih pogojev dela od doma na lestvici od 1 do 10. Ugotovili smo, da je kar 58,9 % vseh vprašanih zaposlenih (in samozaposlenih) na vprašanje odgovorilo vsaj z oceno 8, kar 81,4 % pa vsaj z oceno 6, ki na lestvici že predstavlja njeno pozitivno polovico. Z najmanjšima ocenama (1 in 2) se je opredelilo zgolj 2,3 % vprašanih, z oceno do vključno 5 pa 18,6 % vprašanih (slika 19). To kaže, da so bili zaposleni, ki so delali od doma v času 1. vala koronavirusa na splošno zadovoljni z ustreznostjo delovnih pogojev. To lahko interpretiramo kot dobro prožnost in možnost prilagoditve slovenskih domov na nepričakovan dogodek, ki je sprožil delo od doma. V prvem valu namreč ljudje še niso imeli možnosti bistvenih prilagoditev na takšno situacijo (na primer prilagoditev doma z ureditvijo manjše domače pisarne, ...).

Preglednica 11: Ocena ustreznosti dela od doma (zaposleni in samozaposleni, ki so delali od doma)

Ocena ustreznosti dela od doma	Frekvenca	Delež (%)
1	11	0,8
2	22	1,5
3	76	5,2
4	68	4,7
5	93	6,4
6	113	7,8
7	214	14,7
8	322	22,2
9	301	20,7
10	233	16,0
Skupaj	1.453	100,0

Slika 197: Porazdelitev ocen ustreznosti delovnih pogojev dela od doma (zaposleni in samozaposleni, ki so delali od doma n = 1.453)

4. ZAKLJUČEK

V času 1. vala koronavirusa so se mnogi prebivalci Slovenije srečali s korenitimi spremembami načina dela. Eni najpomembnejših sprememb sta bili zagotovo delo od doma in pogosto hkratno izobraževanje otrok od doma. Naša raziskava, ki spremlja prostorske pogoje za delo od doma v času posameznih valov koronavirusa tako daje vpogled v prostorske in delno tudi socialne razmere za delo od doma. Ker vprašalnik ni bil namenjen samo zaposlenim, pač pa so nas zanimali tudi druge vsebine, je bilo anketirancev, ki so izpolnjevali pogoj statusa zaposlenih ali samozaposlenih 1.681, od teh pa je 1.453 ljudi vsaj del svojih službenih obveznosti zaradi veljavnih ukrepov opravljalo od doma.

Anketiranci, ki so vsaj del obveznosti opravljali od doma so bili v splošnem zadovoljni z delovnimi pogoji, ki so jih imeli pri delu od doma. Več kot polovica je celo mnenja, da je delo od doma časovno bolj učinkovito, kot delo na delovnem mestu. To je presenetljivo, saj le del anketirancev (35,5 %) navaja, da so imeli za izvedbo dela od doma v lastnem domu na voljo delovno sobo oz. kabinet, preostali pa so za delo uporabljali običajne funkcionalne prostore stanovanja (kuhinja, dnevna soba, ...). Prav tako je kar 60,4 % zaposlenih delo od doma opravljalo skupaj z otroki, ki so se v tem času izobraževali na daljavo. Mnogi so zato opisovali težave z usklajevanjem dela od doma in pomoči otrokom z izobraževanjem od doma.

V prid slovenskemu prostoru in posledično razmeroma hitri prilagoditvi na delo od doma je dejstvo, da precejšen delež (71,5 %) prebivalcev Slovenije živi v hišah (Housing in Europe, 2020). Med anketiranci je bilo takšnih, ki živijo v enostanovanjski stavbi 41,8 % in takšnih, ki živijo v dvostanovanjski stavbi 18,5 %. To pomeni, da smo v vzorcu zajeli podpovprečen delež prebivalcev, ki živijo v hišah. Kljub vsemu smo dobili prepričljive rezultate, da so med časom koronavirusa tisti, ki živijo v običajno večjih in bolj prostornih tipih stanovanj (hiša), navajali manjše težave z prilagoditvijo na delo od doma. Večina tistih, ki živi v večstanovanjskih stavbah, se je namreč ob organizaciji dela srečala s prostorsko stisko - navajali so predvsem željo po dodatnih sobah v stanovanju. Tisti, ki so živeli v enostanovanjskih hišah, so kot najpogostejši odgovor na vprašanje »Kaj od navedenega ste pogrešali v času epidemije COVID-19?« izbrali, da v času dela od doma v 1. valu koronavirusa niso pogrešali nič od navedenega.

Ugotovitev prve ankete kaže torej predvsem na dejstvo, da je Slovenija s svojimi prostorskimi vzorci in tipi bivanja dobro pripravljena na odzivanje v kriznih situacijah kot je bil 1. val koronairusa. Ugotavljamo pa tudi, da prostor ni nujno najpomembnejša komponenta pri urejanju dela od doma, pač pa pomemben delež organizacije dela od doma predstavljajo razmere v gospodinjstvu in nepredvidene situacije kot je na primer izobraževanje od doma.

5. VIRI IN LITERATURA

Aritmetična sredina. Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja - Projekt "Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja", 2008-2009, Agencija za raziskovanje RS.

<https://www.termania.net/slovarji/terminoloski-slovar-vzgoje-in-izobrazevanja/3474654/aritmeticna-sredina?query=aritmeti%c4%8dna+sredina&SearchIn=All> (Pridobljeno 19. 7. 2021)

Housing in Europe. 2020. Eurostat.

<https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en> (Pridobljeno 3. 6. 2021)

Križaj, M., Pristavec Đogić, M., Eror, A., 2021. Šolanje v času COVID-19, Primerjalni pregled (PP). https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2021/Solanje_v_casu_COVID-19.pdf?fbclid=IwAR07o8Cqs0iHdHhOW5GTZjdZmRitCZlwETZXQv7ageQKnzz3ONKIV6LGR9k (Pridobljeno 3. 6. 2021)

[rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2021/Solanje_v_casu_COVID-](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2021/Solanje_v_casu_COVID-19.pdf?fbclid=IwAR07o8Cqs0iHdHhOW5GTZjdZmRitCZlwETZXQv7ageQKnzz3ONKIV6LGR9k)

[19.pdf?fbclid=IwAR07o8Cqs0iHdHhOW5GTZjdZmRitCZlwETZXQv7ageQKnzz3ONKIV6LGR9k](https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2021/Solanje_v_casu_COVID-19.pdf?fbclid=IwAR07o8Cqs0iHdHhOW5GTZjdZmRitCZlwETZXQv7ageQKnzz3ONKIV6LGR9k) (Pridobljeno 3. 6. 2021)

Mediana. Slovenski medicinski slovar, 2020, Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta.

<https://www.termania.net/slovarji/slovenski-medicinski-slovar/5526048/mediana?query=mediana&SearchIn=All> (Pridobljeno 19. 7. 2021).

SKD (2010): Standardna klasifikacija dejavnosti 2008, Klasifikacije, št. 11. Ljubljana, Statistični urad RS. Dostopno na: <http://www.stat.si/Klasje/Klasje/Tabela/5531> (Pridobljeno: 5. 12. 2019)

Zakon o kritični infrastrukturi. Uradni list RS, št. 75/17: 11338-11342.